

LOS PARTITS SOCIALISTAS ESPANYOLS

LO QUE SON

(Continuació)

Nos toca analitzar los partits anarquistas. Ja havem dit que aquestos son tres a Espanya: los anarquistas sens qualificació económica; los anarquistas comunistas y los anarquistas colectivistas.

La primera d'aquestes fraccions, ó sia la que no admet més denominació que la de anarquistas ó secas, ha sigut y es encara poch numerosa, y lo que li ha faltat en la quantitat tampoch li ha sobrat en la qualitat de sos partidaris. Apassionats generalment los anarquistas espanyols pel collectivisme ó pel comunisme, los quins no's declaraven per cap d'aquestos sistemes era més per ignorancia d'ells que perque poguessen fundar en son estudi la abstenció d'emetre son parer sobre aquestes difícil questions d'economia social. Y això no obstant, casi pot assegurarse que precisament entre 'ls pensadors proletaris que més s'han ocupat y preocupat de aquest problema, hi ha tendència a prescindir actualment de qualificacions económicas en lo anarquistisme, perque per las ensenyansas de la ciencia los comunistas científics van cada dia modificant sas opinions envers l'individualisme, y 'ls colectivistas, evolucionant també en la ciencia sas idees d'economia social, van acceptant casi insensiblement del comunisme tot lo que no ataquí la més completa y absoluta llibertat individual. Y d'aquí podríam succehir que la que fou fracció més petita del anarquistisme y formada per l'element menos convegnedor del problema social, acabí dintre algun temps per ser la més numerosa y més ben basada en lo perfecte coneixement de la causa, com deixarem probat en la segona part d'aquestos estudis.

Los anarquistas comunistas son los que segueixen en importancia als anteriors, si be tampoch may han constituït per si sols a Espanya un partit fort, serlo ni numerós. Los centres més importants han sigut sempre en algunas capitals d'Andalusia; Catalunya també n' té algun, sent son principal Gracia. Los d'aquí son los que sempre més s'han distingit en admetre torpesas, alguns cops fins falsades de sentit comú, com es lo renegar de tote organizació. En lo Congrès espanyolista que s'celebrá a Barcelona l'any 1885, sentírem als comunistas anarquistes de Gracia barbutos tan ignocentas com las següents:—«Per ras del mon s'han de fer ohome; ningú té de may eleccion ni elegid, per qu' ell assistia á aquell Congrès, respongué:—Perque m' han delegat mes companys d'idees peros representarios aquí.—Aquest fet rigorosament històric, com altres que n' podríam citar, no proba sino lo molt balagabagas que son alguns comunistas anarquistas, carregats de bona fe si s'vol, pero en los quals no més hi domina 'l sentiment y 'l cervell está casi anulat del tot. Son anarquistes es un verdader campí qui pugui, y respecte á producció y consum, sols coneixen la següent teoria: «Tot hom, al produhir com tinga per convenient, ho portará al munt del comú, y tots, al necessitar, ho anirán á buscar al mateix munt.» A lo qual nosaltres havem contestat sempre:— Y si al munt de tots no n'hi ha gué prou per tot hom, ó falsit algo de lo indispensable á la vida de tot, ¿com s'arreglará?—Y aquí scaban los coneixements sociològics d'aquestos comunistas. Mes precisa confessar que no tots los de Espanya son aixis. Los d'Andalusia segueixen més las petjadas dels comunistas estranjeris que volen agermanar son sistema ab la ciencia y la llibertat individual, y acceptan lo comunisme tan sols en la producció, y encara no en totas sas manifestacions, y 'l consum lo defensen ja ab molta més mescla d'individualisme que de verdader comunisme.

Nos toca finalment analitzar lo partit anarquista colectivista espanyol.

Aquest es l'únic que, després de la dissolució pública de la Internacional, ha lograt manifestarse en nostra patria com potent y poderós partit obrer.

Dissolta la Internacional després del cop de Estat del 3 de Janer de 1874, los anarquistas

continuaren organitzats secretament, y l'any 1881 tornaren a resuscitar la vida pública la mateixa organizació de la Internacional ab lo nom de Federació Regional Espanyola y baix los lemas d'Anarquia, Federació y Colectivisme.

Aquesta Federació arribá á reunir més de mil societas obreras adheridas ab un contingent d'un cent trenta mil federats, suma á que no ha arribat y difícilment arribarà cap més entitat obrera espanyola. Mes també certas dissidencias de caràcter personal (com á bons espanyols) y sortidas també de Madrid en primer lloch, minaren aquella poderosissima organizació, y entre ellas y las persecucions iniciadas de que 'ls poders públics la ferer victims, sobretot per Andalusia, anaren minant sa preponderancia y minvant son proselitisme, que també se debilitá molt y molt per sas continuas y gegentescas lluytes sostingudas contra 'l capital en importantissimas y may interrumpidas huelgas, fins al extrém de que, constituhint encara un molt potent cos organitzat, se declará dissolta aquesta Federació importantissima en lo Congrès celebrat a Valencia l'any 1888, per haverse allí entés que la organizació de resistencia no convenia á cap partit militant, per no confondre lo polítich ab lo económic.

No obstant, las societas restaren organizadas y luego constituïren lo Pacte d'Unió y Solidaritat encara avuy existent y 'l més important d'Espanya, si be no ab la importancia y proselitisme que arribá á adquirir la Federació Regional.

Mes á pesar de tots aquestos que no deixaren de ser seriosos contratemps, lo partit anarquista-colectivista ha continuat y cominda sent lo més important, l'únic de veraders importancia entre 'ls partits socialistas espanyols, puig es l'únic que fa pes en la balansa de la opinió pública quan se proposa manifestarse en qual-sevulga aconteixement.

En la majoria de las societas de resistencia té innumerables adeptes ó decisivs influents, y sas idees sostenen victoriosament l'análisis y la crítica de totas las escolas polítichs y económicas.

Sosté la necessitat d'una radical transformació de la societat baix la base del productur y la abolició del principi d'autoritat, proclamant la organizació social anarquista ab la Lliga Federació de Libres Asociacions de Productors Libres, consagrando la propietat individual del fruyt del esforç de cada individu, proclamant lo dret á la vida y la abolició de la propietat individual de la terra y dels grans instruments del treball y de tots los bens de la Naturalesa y reconeixent la necessitat de la lluyta per la existencia reduhida á sa més pura y científica expresió.

No es això voler dir, ni molt menos, que creguem á aquest partit una perfecció ni que sia 'l arca de la veritat en materias socialistas; tot al mon té las sevas imperfeccions, ja que ni la massiva perfecció pot concebirse d'altre modo que relativament, y d'ellas no están per cert exemptas las idees colectivistas y menos encara las personalistas que las sostenen; lo que sí afirmarem, perque això es indubtable, es que l'anarquista-colectivista es lo partit socialista espanyol més important tant per la qualitat com per la quantitat de sos adeptes, per la bondat de sas doctrinas y per tenir ja concebut un programa complet d'organización social basat en las idees d'associació general, cosa que están molt lluny de poder presentar molts altres partits que s' diuen socialistas.

La sermana entrant analisarem, de tots aquestos partits, Los que tenen rahó de ser.

Sabadell 17 Octubre de 1891.

Apreciat company: Diumenge á la tarde anaren dos ó tres ruchs negres al centre carcaclidich d'aquesta ciutat, abont per ignorancia van un centenar de xicots á apendre de rucirins, y emportantseis dits negres se n'anaren ab ells cap á una ermita que está á una tres quartes de Sabadell, dita la Dona, abont hi ha una mare que no sé de qui es, que dona salut al qui la té tota.

Quan feya poch temps que eran sills, consistint los ruchs negres que estava á punt de ploure, varen fer anar

á buscar una tartana y varen tenir la berra de marxar en elle deixant la canallata, dibentlos que ja es 'n podien anar á casa, comensant á caure aygua y més aygua, que 'n veguen obligats los pobres noys de marxar sols cap á Sabadell sense véorahil, cayent l'aygua á bona mida, y molts d'ells arribant á casa sense plorant á carta hora de nit, després d'haver donat gran químera als sevas pares per no trobarlos en lloch.

Mentres los ruchs negres tornaven en la tartana per la carretera, rebieren crits de ¡ganada! ¡pocas vergonyas! etc., y molts dats noys, encax que petis, los malhelien y prometsien no tornarhi més.

Aya, rucha negra, tibeu, que sent aquicor anafat, vindrá que no enganyará al tempech á la quitailla.

Salut y fora carboners li desitja. Un PRRUDICAT.

Sant Fruitós de Bages 17 Octubre 1891.

Comany Director: En aquest poble tenim molts liberals que fan bagquets pel 11 de Febrer y que diuen que volen la Iglesia fora del Estat, pero que ni un bé segueix al pastor més be com ella van anant la rovinga del bulto negra, que may se cansa de predicar l'extermini dels liberals y que dia que tots están condemnats á bullir eternament á las calderas de san Peró Boto.

Y pera que s'acabi de convenen de qui son aquests liberals que no volen anar als entrossos civils y en cambi van á las profesiones, li vaig á referir lo fet que ha passat en aquest poble aquest any.

Una companyia explotadora, formada en se majoria per liberals, comprá una máquina de vapor pera fer anar sus trilladors de blat, y succhió que la máquina no anava be, y per més que la economessen á Deu ó li diguessin oracions van tenir d'enviar á buscar un calderer de ferro á Barcelona y aquest óbrer la arreglá, deixant del tot be, y vetequí que quan tingueren la següent de que la máquina encara ben arreglada, va compareixer 'l quep sense aires y va dirlos que si ell li beneficiaria be, y aquells homes anantse d'idees d'loch d'explotació, comportaren aquella papa de fer muscas á la máquina ab la canassa demunt de las olatas, y encara s'proposavan á fer treure la gorta als que anavam allí á divertirnos ab aquella fancia.

¡Qué li sembla de nostros liberals explotadors! ¡Per qué no beneficien la máquina y la feyan anar ab loch de perenostres aires de tocarla 'l calderer que vingué de Barcelona! Si això no es hipocresia, que ni may.

Y plieguem, que ja 'n cansa de remenar tanta bruticia. Un EXPLOTAT.

DOS SONETS

LA DEVOTA DEL TRBALL

Surt de casa tantost clereja 'l die y al treball s'encamina apresurada, y per més que hi arribi fatigada poch ni gano treballar la contraria. A las dotas, que s'urt, prim no se fe via á manó' un lloc de pa y un tros de pa, y monjant pel carrer, arrojada s'an entoras al treball ab gran porfia. Plaga al respay y correnu, anse castañas, va á endromarse lo pis per más suplici, d'al seruy á remay, ó be á la piasa. Més la pobre no 'n treu poch benefici y al ser vellu tota preat la restansa, y al final té d'anar á paré al hospici.

LA DEVOTA DE DEU

De sa casa s'asquia aixis que 'l lleure y á la anglasa se lo va menar aturarre; busca un lloch qualsevol per colcarse, y aixis treu del perill l'ánima seva. Resa un poch devant santa Genoveva y després los segueix va á confesarse per pugnar la conciencia netejarse, puig sovint deu peuar sens mirar treya. Sols se cuyda de Deu y... de la vida, dels mossans, sagristans y quarcos' l'brers; no sé qué y reser plaia ni comohó' entoras; Més per 'd' sentir cosa y no cango y gandula, no hi ha por de que mori abandonada ni molt menys al hospici ser taboia.

DOMINGO MARTINA.

Havem tingut lo gust de rebre en nostre redacció la visita d'una comissió dels obrers sombrerers que están en huelga, y havem sentit de sos llavis una llarga relació de las arbitrietas burguesas, dels atropellics autoritaris y de las consoledoras mostrats de la solidaritat obrera, que tot plegat se manifesta ab motiu de son paro de dignitat, com sempre que 'l obrer reclama surt á relluhir ab lo mateix sello característich de egoisme en la burguesia, d'insint

despòtich en la autoritat i d'idees generoses en la classe obrera.

De sa explicació resulta: que no contents los fabricants sombrerers en regatejar continuament los preus convinguts el any 1881, ara no tan sols volien consagrar pitjor rebalta en noves tarifes, sino que més encara que als preus atortavats a las condicions del treball, o als a la dignitat del treballador dintre 'l taller.

Y vingué la huelga, indispensable, de dignitat per part del treballador, perquè si no sab sublevar al moment que se 'l trepitja no mereixeria 'l nom de persona civilizada.

Y darrera la huelga ha vingut la policia secreta y pública, aquest cos d'infelissos, ignorants e indolents capàs de tot lo dolent e inútil per res de bé, y obehint a qui deu tant com cumplint son desastros fat, ensoma, busca, furga y empraona a qui 'l sembla huelguista, que per ara... sols ha sapigut detindre a tres carreters que ha pres per *burretayres*. (Bona está la nostra policia de vuyt rals diaris y las gungas!)

En tant las societats obreras practican hermosament lo principi de solidaritat, y 'ls sombrerers han rebut ja de sos germans de treball 787'01 pessetas fins al diluans d'aquesta setmana, ab lo qual y ab sos recursos, si ab no 'n tenen per pagar com a burges ni com a polissón a sos huelguistas, en cambi proporcionan carn, pa, arròs, vi, oli, tucino y altres aliments a tots los necessitats que están en vaga forosa.

Nostra falta d'espay no 'ns permet ser més llarchs en aquest assumpto. Unió y constancia se necessita per part de tots, huelguistas y obrers que ab ells practiquin la solidaritat, y tras pensa llyatja la victoria coronará 'ls esforços dels maritrs del treball.

Poch després del desastre del ferrocarril de Burgos, tot era dir que 'l govern castigaria ab má ferma la empresa, ja multantis per lo succehit, ja obligantis a tenir lo personal complet y a cumplir los reglaments; després las amenazas dels partidaris del govern anaren ameynans, y per li resulta que 'l govern no ha fet ni feta son cò aquest assumpto, adiant que 'ls particulars mateixos s'empuignán directament ab la empresa per las indemnizacions.

Y qué té de fer lo govern ni cap dels obrers? haguin ni per haver! De qué servirían sino los grans sous que per no fer res cobran de las empresas?

Una importantíssima huelga provocada y portada a terme pels burgesos de Manlleu, acaba d'estallar en aquesta població y algun altre punt de sa comarca.

A la fábrica de Rifa y C. van despatzarse injustament cinch obrers; los demés feren causa comú ab las despatzadas y abandonaren lo treball.

Y allavors vingué la coligació burgesa, y tots los fabricants de Manlleu y algun d'altres poblacions vahinas despatzaren a tots los obrers, posantis en huelga forosa si no feyan tornar als de can Rifa al treball.

Magnífich. Lo govern perseguia sempre als obrers y 'ls processa estant en huelga ó per coaccions ó per coligacions en materias de treball. Aquí la coacció y la coligació burgesa no pot estar més manifesta. Ho perseguirá igualment lo govern! Tonteria fora pensarho. Lo govern no és bo pera perseguir als pobres y als débils. Son poder no arriba may a manifestarse contra lo poderosos.

Nosaltres fem constar aixó y 'ns alegrém de la brutal agresió dels fabricants de Manlleu, perquè autes aixis fan obrir molt los ulls al obrer y 'l fan més revolucionari que deu mil discursos de propaganda.

Be, donchs, pels burgesos de Manlleu, Y a rebentarios 'ns es dit ab la solidaritat obrera ep tots terrenos.

Dijsenme a la tarde se celebrá a Manresa un meeting a favor dels sombrerers en huelga, que tenen allí duas fábricas paradas, una d'ellas propietat d'un canonic.

Lo resultat fou més que satisfactori a pesar dels obstaclos que hi opusá la policia y la autoritat, fins al extrem de no deixarlos cap gran local pera celebrar l'acte que per s' tingué lloch en la societat de ciners.

Pera que 's vegi com deuen cumplir certs

empleats del municipi fent la feyna de nit, es bo consignar que 'l municipal Francisco Pinazo, de dia ocupa una plassa dels huelguistas sombrerers en la fábrica de Rius, y de nit dona servey *vigilant* a compte de la ciutat.

¿Qué tal deu cumplir son servey a la ciutat aquest municipal ab cos d'esquitrol, si de dia treballa y de nit vigila?

En Cánovas d'aquestos dias s'ha posat a aprenent de Sagasta.

Aixís, tal com sona.

Ab aixó dels romeristas y 'ls vilvelins no sabia algun cop com sortirse pera que en los consells de ministres no se li cabullés lo marro, y ha apelat al gran recurs del home de tupé: posarse malalt quan no li convé ser bo per res, y pera més imitarlo fins s'ha posat malalt d'un tumor a la boca, d'un femleu que s'ha dit així.

Y es que decididament Cánovas ja s'ha donat al vici de gastar flemas sagastinas.

Al Uruguay y al Brasil també están millor que volen, mastant fraternalment lo poble y la policia en las respectivas capitales de Montevideo y Rio Janeiro, per ambicions més ó menos ilegals d'escalar lo poder los que no hi son y de conservarlo los que s'hi troban.

En tant los morts y ferits, pobres *peleles* de una y altra part, que igual tindrán governi qui vulgui, son los únics que pagan lo pato.

A la casa dels conservadors sembla que s'está jugant a fet ja la alguna dia, sols que no se sab si 'l que amaga es en Romero Robledo ó en Silveira.

Lo reingrés dels romeristas en lo partit conservador, la crisiá ministerial pera donar lloch a la entrada al ministeri del de la *barra política* y la futura dissidencia dels *stivalistas* si tal se la, es tot lo millor y més important de tota la política d'actualitat.

No sembla sino que nostres més grrrens personatjes polítics busquin no més que pretenses per anar matant lo temps.

Demés diassats a las 8 del vespre y 'l dijsenme, matí y tarde, se celebrarán los exámenes de la escuela laica de Olesa de Montserrat, a quin acte tenim compromís de concorre per poch que 'ns sia possible.

Com així la escola municipal, que dirigeix un iluistrat professor, es neutral, y en cambi existeix guerra tremenda entre la laica y la catòlica que dirigeix lo Sr. Costada, a qui ab severa y concienzuda critica ha censurat lo mestre laic, es per demés dir que 'ls próxims exámenes del laicismo se compararán escrupulosament ab los passats del catolicisme, y qui més profit n'haiga sapigut treure serà qui se n'emportará la preponderancia de la ensenyansa en aquella població.

Varios socios de la societat de Librepensadors La Palma, de Vilassar de Dalt, nos escriuhon protestant de que 'l president d'aquesta corporació s'ha compromés a assistir en nom de la mateixa a una funció organizada per la Caixa dels Morts a benefici dels inuadats de Toledo y Almeria.

Fan be 'ls obrers lliures de Vilassar de Dalt de no voler en res ni per res anar junts ab los burgesos que 'ls presenen *enterrar en vida*.

La dignitat abans que tot.

Nos escriuhon de Reus que un majordom ó director de la fábrica A. Marca y C. s'ha portat be ab las treballadoras que té a sas ordres, que després de rebaltar un ral diari de jornal a las que *espinas* y buscar rahons a molitas quan tornan lo tros, se dirigí a una ab tal crit de: «Com. s'afonca»-me aquesta, que ja es casada, li respongué:

—A casa meva també 'n tinch.

Luego contá 'l fet a las demés treballadoras, y al anar a cobrar lo diassate, devant de totas li digué al entrar:

—Bona nit y bona hora, senyor Co. y torna.

A lo qual lo majordom se quedá ab cinch quarts de nas a la cara.

A veure ara si d'aquesta feta s'emmenará de tenir sempre 'ls cordons a la boca.

La societat de Sabaters de Barcelon nos demana fem públich que en reunió general ha

acordat aprobar la conducta dels delegats del Partid' Unió y Solidaritat enviats a Bruselas, valent com protestar dels acorts d'aquell Congrés per considerarlos injustos uns y no prou en profit de la classe obrera altres.

Queda complicada.

Conforme diguerem en lo número passat, lo diassate d'aquesta setmana lo *Círculo Librepensador La Luz*, inaugurarà una serie de conferencias en son local, Ferlandina, 30, principal. Lo primer conferenciari será D. Fernando Lozano (Demófilo), de la redacció de *Las Dominicas* del *Librepensamiento*, de Madrid.

La obra pènsada de D. Francisco Pelay Bré titulada *La Agulla*, ha sigut coronada ab éxit en lo Teatro Riuax. Los artises se hallan posesionats de sos respectivos papers, y poser un sich mesos enaguant en lo declamació enqué lo Sr. Riquart; més ab un se Hubert tant lo director com los quans artises hi presen part. La obra está escrita ab fasil verificación, conuinjet a valias relaciones que recordan las primeras comedias del Sr. Soler. Algunes defecias y defectos rebuetsos també se hi troban. La relació de 'n Joan, en lo tercer acto, recorda desseguida l'argument del *desafío de Flor de sus ojas* y *Expoyos de un flor*. La arribada, en lo quints acta, de 'n Manuel es massa retorcida. Aquellos y algunas altres no trovamos, mas ab tot se mas obra que val y en la que 'n autora s'ha fluctuats.

Colobret, la inauguració de la memoria de hilera la compañía catalana que actúa en lo Teatro de Novorata, ab l' estreno de una comedia del Sr. Pla y Soler titulada *La ra Teclista*. Lo millor será un purorito y diré al oblit, puig 'l obra no val res los autors trovaren, per ser massa, però fer que los aplaudits *per de la classe!* Se pot dir que mori lo mateix dia que va naixer.

Las representacions del Gataxax, al igual que las del Elamano, se valien concurridas.

En la primera parlaria del estreno en lo Teatro Principal de *El Hijo de la siere*, comedia dels senyors Carrion y Vici Aza, y per lo que s'ha pintat algunas Accorcionas.

—Lluvia—
.....

LA LLUYTA PER LA EXISTENCIA

Mont se separan dos tendros ramas
descansen un nio,
que ab sa cianada ve s'usu gromzando
lo vent jolós.

Mostrés lo mare va adolorada
hincant morib.

los ófials llyupan ab altre acullia
que la vol robar.

Gueyo en la llyuya qui 'l más forte,
lo débil perit;
criba la mare quan son nio troba
bet y desert.

8

Reclamant los furs impudencia
l'obno conculit
nuig nostre rassa civilizada
fe 'l mateix que ella.

Aquell amic nostre y sa esposa, habitants al carrer de Canals, que 'l clero catòlic los seqüestrá 'l cadavere de la mare d'ells llyugant que *interimènt* se 'l enterrés en lo cementiri catòlic a pesar de sos ideas librepensadoras, segons diguerem en nostre darrer número, nos han manifestat que no es lo vicari sol de cels Madrons lo qui los ha entredat aquesta qüestió, sino que pel contrari es lo rector de la ciutat parroquia lo qui més mal los ha fet y més s'ha empenyat en que no 's cumplís la voluntat de la difunta, fent servir al vicari de *lazarillo*.

Aquest rector, que segons nos han dit ha oficiat ab los carlins en la partida d'en Cucala, es lo mateix que la poch temps se negá a donar la papeleta pera enterrar catòlicament a un difunt del carrer de Salvá, tot pera fer lo sensísim guitza a la gent que no pot tenir sota son peu.

De passada nos ha demanat consell l'amich sobre si seguiria ó no causa contra'l rector, á lo qual li havem contestat que per ara que 's deizats de brochs, que ara 's capellus tot ho poden y que en materias judicials lo qui ataca y no li sobran la rabó y 's billetes de Banc sempre hi surt perdent, perque lo qui 's defensa, si n' sab, té molt camp per corre y no se l' atrapa may en aquets assumptos.

—Feu propaganda del fet, li havem dit, procuréu que tothom conequi aquesta nova tirania clerical, y esperém que vingui la nostra, que potser ja no tardí molt, y llavors... ¡bona memoria y á saldar comptes! fent ab nostres tirans com ab los rahims: los bons penjats y 's dolents al cup.

L'amich acceptá'l consell y á n' ell pensa aténirse ara y després.

Los carcas de Barcelona han anat aquestos dias á pasturar á Montserrat per fortificar-se en la fe que 's fa desitjar veure rostir al pròxim per l'amor de Deu.

Los carcamals barcelonins han tingut d'ésser proingits per municipals y per la pudó á su entrada y sortida de la ciutat dels castes.

¡Y aixó que 's explotadors de la llana claudellada ja per si sols van tan carregats de pudó!

Eran las quatre de la tarde del dijous de la setmana passada, quan anant per la Rambla y passant per la acera de la iglesia de Santa Mónica una velleta de 65 anys, un capellá de mitja edat que s'estava á la porta d'aquell establiment piados, la deturá comensant per preguntarli quina hora es, si era de fora, abont vivia, de qué treballava, si li sabia una dispepa, si vivia sola, etc., y després d'aquest petit interrogatori, li digué de cop y volia:

—Ja podém parlar clars.

—Vostré diré.

—Jo li sé un senyor que li farà limosnas pera que vostú no tinga de treballar, pero ab la condició de que vostú se té de deixar fer pessigolias. (Textual).

La pobre velleta quedá sofocada.

—Qué hi diu?—preguntá desvergonyidament l'ensotat.

—Que de jove hi patit molt y may m'ha tentat res;—replicá la pobre dona anansent avergonyida.

Aixó passá á una amiga de la mare d'un aprent impressor molt conegut nostre, y la interessada sostindrà la noticia y sensalará'l capellá indecent que li feu tals proposicions, á qui li convinga y li interressi.

Durant la pluja del dilluns d'aquesta setmana, un llamp va emportarse un tros de creu de la iglesia de Can Joan de Deu, de Las Cortes.

Qui vulga estar segur, que no vagi á missa quan llampega.

Y quan no llampega tampoch.

Los feligresos de Tornabous están més, molt més que 's altres, exposats á anar al infern ab tot y tenir bona voluntat de pujar al cel, y allí dalt veure son pare com seua á la dreta del avi de la creació segons la Biblia.

Y díhem que hi están més exposats, perque'l peccat encarregat del sufala del ánim d'aquell pobre tot sovint se las camps emprenent algun peccat per aquestos mons de Deu, y al eclipsarse tanca la porta de la iglesia, del campanar y del cementiri y se'n va ab las claus á la butxaca... ó las deus al rebost.

Y naturalment, si durant la ausencia del peccat místich á algun feligrés li agafa rampa á la conciencia ó fredor als budells y 's disposa á anar á sopar ab sant Pere, se troba ab que no té al poble qui li obri'l forrellat del cel ni qui li estengui la cédula celestial desde la terra, y mal despatxat de papers, sense gori goris, repichs de campanas y demés documents á la vista pera pujar al cel de correguda, no hi ha remey: cap á can Pere Botero falta gent, y tot per culpa del de las faldillas negras, per tenir tancada la oficina animal (del ánim) en dias y horas que tenian de ser de despaig imperdonable.

¡No ho comprén aixís també vosté, senyor rector de Tornabous?

Un feligrés del Vendrell me dona notícias sobre lo que allí passá entre falidillas y teulas, responnent á un sueltet publicat fa quinze dias

en questa benehida secció de Mal temps endemoniat.

Me conta'l feligrés en qüestió, que'l rector que ara ha entrat de nou en aquella important vila es un sant home dels pochs que 's prenen en serio tot lo de la religió, y s'ha quedat esgarriat, al pendre possessió de son càrrech, de veure com ho pelavan sos vicaris d'ensá que no tenian am, en lo de conduhirli'l remat de Cristo á pasturar la fe per la divina montanya de la llana claudellada.

Y aquí venen uns detalls que no puch fi-carmhi gayre perque'l fiscal hi tindria que dir, sobre si'l reverent Maqantini se feya portar certa partes pel jardiner del Hospital, y si mossen Espana-canallas confessaiva poch á las velles y massa á las joves, procurant tots dos introduhir, lo primer ab preferéncia á las casadas y 'l segon á las solteras, totas las ideas piadosas possibles per las parts de rosari que 's recomanavan molt sovint resessin ab ells.

Y d'aixó s'escamá'l nou rector y per tan poca cosa 's feu rellevar del càrrech: Que s'esperí que á n' ell li apreli'l desitj de la fe, y veurém si ab los grans dels mateixos rosaris ne resará las mateixas parts!

Com iguals causa sempre produheixen los mateixos efectes...

Vivim y vejém.

Ab la sanch de Cristo nada menos ha siguiu envenenat lo rector de la Cava.

Deya missa tranquilament, y al empassarse'l vi consagrat que representa la sanch de Deu, va troberhi un gust de fel y feligre y luego se sentí una rampa que 's trobó ell mateix fent la Passió al natural quan menos s'ho pensava, morint sens poguer acabar de dir la missa.

Lo jutjat ha detingut á varia gent d'iglesia, inclús algun sacerdot, presuntu culpables d'aver adulterat la sanch de Cristo fins al extrém de que á cap mortal li podia fer bon profit y ni tan sols li era possible pahirla.

¡Vaya un intrínquil católich més edficant!

Y no es sols á la provincia de Tarragona abont acaban de rebenat á un prebere ab sanch de Deu falsificada, sino que també á Italia, díhem missa un tal pare Latorra en la capella de Mazzarino, tan bon punt acostá'l càlzer á sos llavis y tastá'l vi consagrat se sentí horribles dolors, vomitá sanch y caygué com un sach devant mateix del altar en que oficiava, morint pochs moments després.

(Si será entre clericals, per costum ó per tabala, vicí donar-se... la bola en moments tan celestials!

Segons contan varios periódichs locals, lo divendres passat un capellá tractá de seduhir un estudiantet de deu anys en la mateixa plassa de la Universitat y en lo moment que anava á entrar á classe, volenteml emportar baix pretext d'ajudar-lo á dir missa.

Pero senyor; necessitan moltas ajudas certs reverents.

En las quals no s'aconsoian ab menos que ab sentir pessigolias.

¡Lástima d'estissoras que vagan!

Lo passat dissapte á la tarde, va descubirse que'l sagristá del convent de monjas anomenadas Minimas, del carrer dels Angels d'aquesta ciutat, havia tirat una criatura d'uns tres mesos, morta, en un mant d'escomberías del costat de dit convent.

Los tribunals entenen en l'assumpto.

Si sent sagristá de Minimas ho fa ja ab las pocs llágrimas, ¡abont arribarén las victimas queen las monjas algas Minimas?

Lo rector de Premiá de Mar podrís mirarse un ziquet més en no ler tant la santíssima porreta al pròxim los diumenjals á la matindas.

Santo y bueno que organisi funcions d'iglesia pera fer la competencia á las que 's fan en l'Ateneu Premiánés, que al cap d'avall lo fiamench hi ha qui'l vol natural y qui'l preferéix adulterar per lo místich; més aixó de posarse á repiquetejar escandalosamente las campanas á dos quarts de cinch de la matindas dels dias festius, únichs en que pot descensar un zich més la classe obrera de que 's compon casi tot lo poble, vaja, n'hi ha pera llogar hi rosaris de la aurora y son consegüent xibarrí.

Procuri'l rector de Premiá de Mar ser un zich més humanitari ab sos feligresos, deixant-los dormir tranquils los dias de festa, y tinga per segur que estoviarán en lo poble una bona colla de renechs ben recargolats.

Y que nosaltres l'aplaudiém encar que li sembli mentida.

SIMILS

- En qué se sembla un militar á un cementiri? En que té creus.
- En qué se sembla un capitá á n' al cel? En que té estrelles.
- En qué se sembla un tenor cómic á un gall? En que canta.
- En qué se sembla un autor dramátich á un fabricant de robas? En que fa pessas.
- En qué sembla una ballarina á una baldafa? En que balla.
- En qué se sembla una xamaneya á un cigarro? En que 's fuma.

PEP GALLEDA

CANTARS

- Desde que vegi ton nas no cruch pas que hi haja Deu, puig sempre he sentit á dir que ell no fe may res molt fet.
- Totas las donas que portan demunt del pit una creu, diuben en llenguatge mut: —Lo meu xymat aquí jee...
- No puch compondre una cosa y aixó que berrino tant: com la boca tan petita demona cosas tan grans.
- Quien á buen débil se arriava buena nombra le cobija... mes al cap de pocs setons se ve tot ple de formiga.

LL. MILLA

XARADA

Part del globo es la primera, conecent en la signora, nota musical ferreta y ma total nom de dona.

PAU MOA.

TRENCA CROSCAS

ADELA VORFES
TIANA

Formar ab aquestas lletres lo titol de un drama castellá.

JOSEPH M. PÉREZ.

FUGA DE VOCALS

L s i v a q p r t a g n u
—d y l m l s s' n p r u—
p r p c h q. la m r. la m m s
v. g. s. la s a n h a p a s s.

F. POU.

SOLUCIONS

É LAS GANADORAS DEL ÚLTIMO PASADU
GEMOLIBRE.—Per rosaris las bestias.
TRENCA-CROSCAS.—A posta de sol.

CORRESPONDENCIA

S'insertará algo de lo que se 'ne ha enviat baix los següents noms: Rubente bólit; Un ab benyas; L'Horde de casa; Ramon Costa; P. Roig; J. Mallot; J. Ueno; J. Bernadó; J. Mir B.; Cintet Barrera y Cargol; Pau Sabed, Pep Galleda; R. de Urbosa; Mayra.
No podém aprenhar res dels següents: Ernest; Pep Póll de la Pullera; S. Pujol; J. M.ª Feliu; Victor Gari-bald; Armando; T. Ladiu; M. Bonapasta; Trompesayre; P. Comar; Amadeo; A. Puyal; Joan Vis.
J. T. (Vilafranca): Es idioma pesi á qui vulgui y lo del síndic no es cert. — N. N. Tenim, puig ó moite, existencia de tots los Almanachs publicats.—Fullada: ja estavem enterats de tot. Gracias.
Lo enviat per l'Almanach se contestará altre dia.

Tp. «La Académia», Reda de la Universitat, 6, Barcelona

EN PREPARACIÓ
Almanach de La Tramontana